

23. Sakramentalne „TAK”

1. CELE LEKCJI – WYMAGANIA OGÓLNE

- odkrywanie egzystencjalnej wartości zobowiązań podejmowanych świadomie na całe życie;
- pogłębienie rozumienia łaski Bożej jako środka jednoczącego małżonków.

2. TREŚCI NAUCZANIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

uczeń:

- na podstawie wiedzy osobistej definiuje sakrament małżeństwa;
- zna i charakteryzuje treść przysięgi składanej podczas zawierania sakramentu małżeństwa;
- własnymi słowami uzasadnia cel małżeństwa;
- na podstawie wiedzy osobistej wyjaśnia skutki sakramentu małżeństwa;
- własnymi słowami określa wymagania miłości małżeńskiej;
- własnymi słowami określa formę i materię sakramentu małżeństwa;
- wskazuje szafarza sakramentu małżeństwa.

3. POJĘCIA, POSTACI

- sakrament małżeństwa,
- przysięga małżeńska.

4. WARTOŚCI

- rozwijanie potrzeby zawarcia sakramentalnego małżeństwa.

5. SCHEMAT LEKCJI

- powtórka zagadnień z lekcji o sakramencie małżeństwa.

6. PROPOZYCJA REALIZACJI

Wprowadzenie

Nauczyciel podaje temat lekcji i przypomina, że był już omawiany w klasie I (temat 47). Dlatego też ta lekcja będzie miała charakter powtórki materiału.

Rozwinięcie tematu

Metoda – gra w okręty. Nauczyciel dzieli uczniów na kilka małych grup. Następnie wiesza czystą planszę bądź rysuje na tablicy kwadrat o takim rozmiarze, aby na górze, poziomo, zmieściły się cyfry od 1 do 10; a pionowo litery od A do J. Nauczyciel musi mieć swoją planszę, na której wcześniej ustawi statki: 1 pięciomasztowiec; 2 czteromasztowce; 3 trzymasztowce. Każdy maszt oznacza pytanie (załącznik 1). Trafienie w statek oznacza odczytanie odpowiedzi. Jeżeli grupa trafi w statek, ale nie zna odpowiedzi, pytanie przechodzi do następnej grupy. Za dobrą odpowiedź grupa otrzymuje punkt. Grupa, która zbierze największą liczbę punktów, może dostać ocenę.

Podsumowanie: sakrament małżeństwa jest znakiem Bożego błogosławieństwa. To właśnie błogosławieństwo spływające przez sakrament jest narzędziem uświęcającym małżeństwo.

Zakończenie

Małżeństwo jest sakramentem nie tylko w chwili zawierania, lecz również podczas całego późniejszego trwania. Sakrament jest źródłem łaski i świętości. Małżonkowie przez sakrament małżeństwa zostają jakby konsekrowani i umocnieni do wiernego wypełniania obowiązków swojego stanu. Sakramentalny związek małżeński jest drogą do osiągnięcia zbawienia.

Notatka

Treść „Zakończenia”.

Korelacja z edukacją szkolną:

- a) wychowanie do życia w rodzinie – wartość małżeństwa,
- b) język polski – małżeństwo w tradycji literackiej,
- c) wiedza o społeczeństwie – prawna ochrona małżeństwa.

7. INNE MOŻLIWOŚCI REALIZACJI

Metoda – dyskusja. Nauczyciel może podzielić klasę na dwie grupy; jedna z nich analizuje tekst przysięgi małżeńskiej według obrządku Kościoła katolickiego; druga analizuje formułę zawarcia związku cywilnego; grupa pierwsza przygotowuje argumentację za zawarciem małżeństwa sakramentalnego i przeciw zawieraniu jedynie kontraktu cywilnego. Druga grupa odwrotnie.

8. ALTERNATYWNE TEKSTY DO WYKORZYSTANIA*Katechizm Kościoła Katolickiego***IV. Skutki sakramentu małżeństwa**

KKK 1638: Z ważnego małżeństwa powstaje między małżonkami węzeł z natury swej wieczysty i wyłączny. W małżeństwie chrześcijańskim małżonkowie zostają ponadto przez *specjalny sakrament* wzmocnieni i jakby konsekrowani do obowiązków swego stanu i godności.

Węzeł małżeński

KKK 1639: Zgoda, przez którą małżonkowie oddają się sobie i przyjmują wzajemnie, zostaje przypieczętowana przez samego Boga. Z ich przymierza „powstaje z woli Bożej instytucja trwała także wobec społeczeństwa”. Przymierze małżonków zostaje włączone w przymierze Boga z ludźmi: „Prawdziwa miłość małżeńska włącza się w miłość Bożą”.

KKK 1640: *Węzeł małżeński* został więc ustanowiony przez samego Boga, tak że zawarte i dopełnione małżeństwo osób ochrzczonych nie może być nigdy rozwiązane. Węzeł wynikający z wolnego, ludzkiego aktu małżonków i z dopełnienia małżeństwa jest odtąd rzeczywistością nieodwołalną i daje początek przymierzcu zagwarantowanemu wiernością Boga. Kościół nie ma takiej władzy, by wypowiadać się przeciw postanowieniu mądrości Bożej.

Łaska sakramentu małżeństwa

KKK 1641: „Małżonkowie chrześcijańscy (...) we właściwym sobie stanie i porządku życia mają własny dar wśród Ludu Bożego”. Właściwa łaska sakramentu małżeństwa jest przeznaczona dla udoskonalenia miłości małżonków i dla umocnienia ich nierozzerwalnej jedności. Przez tę łaskę „podtrzymują się wzajemnie (...) z pomocą wiernej miłości, a przyjmowanemu z miłości do Boga potomstwu wpajają chrześcijańskie nauki i ewangeliczne cnoty”.

KKK 1642: *Źródłem tej łaski jest Chrystus.* „Jak bowiem niegdyś Bóg wyszedł naprzeciw swojemu ludowi z przymierzem miłości i wierności, tak teraz Zbawca ludzi i Oblubieniec Kościoła wychodzi naprzeciw chrześcijańskim małżonkom przez sakrament małżeństwa”. Pozostaje z nimi, daje im moc pójścia za Nim i wzięcia na siebie swojego krzyża, podnoszenia się po upadkach, przebaczenia sobie wzajemnie, wzajemnego noszenia swoich ciężarów. Pomaga im, by byli „sobie wzajemnie poddani w bojaźni Chrystusowej” (Ef 5, 21) i miłowali się miłością nadprzyrodzoną, delikatną i płodną. W radościach ich miłości i życia rodzinnego daje im już tutaj przedsmak uczyt Godów Baranka:

Jakże potrafię wysłowić szczęście tego małżeństwa, które wiąże Kościół, Ofiara eucharystyczna umacnia, a błogosławieństwo pieczętuje, aniołowie ogłaszają,

a Ojciec potwierdza? (...) Cóż za jarzmo dwojga wiernych złączonych w jednej nadziei, jednym dochowaniu wierności, w jednej służbie! Oboje są dziećmi tego samego Ojca i oboje wspólnie służą; nie ma pomiędzy nimi podziału ani co do ciała, ani co do ducha. Owszem, są prawdziwie dwoje w jednym ciele, a gdzie jest jedno ciało, jeden też jest duch .

V. Dobra i wymagania miłości małżeńskiej

KKK 1643: Miłość małżeńska zawiera jakąś całkowitość, w którą wchodzi wszystkie elementy osoby – impulsy ciała i instynktu, siła uczuć i przywiązania, dążenie ducha i woli. Miłość zmierza do jedności głęboko osobowej, która nie tylko łączy w jedno ciało, ale prowadzi do tego, by było tylko jedno serce i jedna dusza. Wymaga ona *nierozzerwalności i wierności* w całkowitym wzajemnym obdarowaniu i otwiera się ku *plodności*. Jednym słowem chodzi o normalne cechy charakterystyczne dla każdej naturalnej miłości małżeńskiej, ale w nowym znaczeniu, gdyż sakrament nie tylko je oczyszcza i wzmacnia, ale wynosi tak, że stają się wyrazem wartości prawdziwie chrześcijańskich.

Jedność i nierozzerwalność małżeństwa

KKK 1644: Miłość małżonków ze swej natury wymaga jedności i nierozzerwalności ich osobowej wspólnoty, która obejmuje całe ich życie: „A tak już nie są dwoje, lecz jedno ciało” (Mt 19, 6). „Powołani są do ciągłego wzrostu w tej komunii przez codzienną wierność małżeńskiej obietnicy obopólnego całkowitego daru”. Ta wspólnota ludzka jest potwierdzona, oczyszczona i dopełniona przez jedność w Jezusie Chrystusie, udzieloną przez sakrament małżeństwa. Pogłębia się ona przez życie wspólną wiarą i przez wspólne przyjmowanie Eucharystii.

KKK 1645: „Przez równą godność osobistą kobiety i mężczyzny, która musi być uwzględniona przy wzajemnej i pełnej miłości małżonków, ukazuje się także w pełnym świetle potwierdzona przez Pana jedność małżeństwa”. *Poligamia* jest przeciwna równej godności i miłości małżeńskiej, która jest jedyna i wyłączna.

Wierność miłości małżeńskiej

KKK 1646: Miłość małżeńska ze swej natury wymaga od małżonków nienaruszalnej wierności. Wypływa to z wzajemnego daru, jaki składają sobie małżonkowie. Miłość chce być trwała; nie może być „tymczasowa”. „To głębokie zjednoczenie będące wzajemnym oddaniem się sobie dwóch osób, jak również dobro dzieci, wymaga pełnej wierności małżonków i nieprzerwanej jedności ich współżycia”.

KKK 1647: Najgłębszy motyw wynika z wierności Boga wobec swego przyrzeczenia i z wierności Chrystusa wobec swego Kościoła. Przez sakrament małżeństwa małżonkowie są uzdolnieni do życia tą wiernością i do świadczenia o niej. Przez ten sakrament nierozzerwalność małżeństwa zyskuje nowy i głębszy sens.

KKK 1648: Związanie się na całe życie z drugim człowiekiem może wydawać się trudne, a nawet niemożliwe. Tym ważniejsze jest głoszenie Dobrej Nowiny, że Bóg nas kocha miłością trwałą i nieodwołalną, że małżonkowie mają udział w tej miłości, że Bóg ich prowadzi i podtrzymuje oraz że przez swoją wierność mogą oni być świadkami wiernej miłości Boga. Małżonkowie, którzy z pomocą łaski Bożej dają to świadectwo, często w bardzo trudnych warunkach, zasługują na wdzięczność i wsparcie wspólnoty eklezjalnej.

KKK 1649: Istnieją jednak sytuacje, gdy wspólne życie małżeńskie z różnych powodów staje się praktycznie niemożliwe. W takich przypadkach Kościół dopuszcza fizyczną separację małżonków i zaprzestanie wspólnego życia. Małżonkowie w dalszym ciągu są przed Bogiem mężem i żoną oraz nie mogą zawrzeć nowego związku. W tej trudnej sytuacji najlepszym rozwiązaniem, jeśli to możliwe, byłoby pojednanie. Wspólnota chrześcijańska powinna pomagać tym osobom przeżywać po chrześcijańsku zaistniałą sytuację, z zachowaniem wierności wobec nierozzerwalnego węzła ich małżeństwa.

KKK 1650: W wielu krajach są obecnie liczni katolicy, którzy na podstawie prawa cywilnego decydują się na *rozwód* i zawierają cywilnie nowy związek. Kościół, będąc wierny słowom Jezusa Chrystusa: „Kto oddała żonę swoją, a bierze inną, popełnia cudzołóstwo względem niej. I jeśli żona opuści swego męża, a wyjdzie za innego, popełnia cudzołóstwo” (Mk 10, 11-12), nie może uznać nowego związku za ważny, jeśli ważne było pierwsze małżeństwo. Jeśli rozwiedzeni zawarli cywilnie drugi związek małżeński, znajdują się w sytuacji, która obiektywnie wykracza przeciw prawu Bożemu. Dlatego nie mogą oni przystępować do Komunii eucharystycznej tak długo, jak długo trwa ta sytuacja. Z tego samego powodu nie mogą oni pełnić pewnych funkcji kościelnych. Pojednanie przez sakrament pokuty może być udzielane tylko tym, którzy żałują, że złamali znak Przymierza i wierności Chrystusowi, i zobowiązują się żyć w całkowitej wstrzeźliwości.

KKK 1651: W stosunku do chrześcijan, którzy żyją w związku cywilnym, a którzy często zachowują wiarę i pragną po chrześcijańsku wychować dzieci, kapłani i cała wspólnota powinni okazywać dużą troskę, by nie czuli się oni jakby odłączeni od Kościoła, w którego życiu mogą i powinni uczestniczyć jako osoby ochrzczone:

Niech będą zachęceni do słuchania słowa Bożego, do uczęszczania na Mszę świętą, do wytrwania w modlitwie, do pomazania dzieł miłości oraz inicjatyw wspólnoty na rzecz sprawiedliwości, do wychowywania dzieci w wierze chrześcijańskiej; do pielęgnowania ducha i czynów pokutnych, ażeby w ten sposób z dnia na dzień wyprasali sobie u Boga łaskę.

Katechizm Kościoła Katolickiego, Wydawnictwo Pallottinum, Poznań 2002.

23. Sakramentalne „TAK”

Załącznik 1

1. Podaj jeden, najmocniejszy argument za małżeństwem sakramentalnym.
2. Co daje małżonkom sakramentalne małżeństwo?
3. Jakie są słowa przysięgi małżeńskiej?
4. Jak należy rozumieć słowa przysięgi: „Ja, ..., biorę cię, ..., za męża/żonę”?
5. Jak należy rozumieć słowa przysięgi: „i ślubuję ci miłość”?
6. Jak należy rozumieć słowo przysięgi: „wierność”?
7. Jak należy rozumieć słowa przysięgi: „uczciwość małżeńską”?
8. Jak należy rozumieć słowa przysięgi: „że Cię nie opuszczę aż do śmierci”?
9. Jak należy rozumieć słowa przysięgi: „Tak mi dopomóż, Panie Boże Wszechmogący”?
10. Jak należy rozumieć słowa przysięgi: „w Trójcy Jedyny”?
11. Jak należy rozumieć słowa przysięgi: „i wszyscy święci”?
12. Jak należy rozumieć słowo przysięgi: „AMEN”?
13. Czym jest sakrament małżeństwa?
14. Kto może przyjąć sakrament małżeństwa?
15. Co to znaczy, że małżeństwo jest nierozzerwalne?
16. Co jest formą sakramentu?
17. Co jest materią sakramentu?
18. Kto jest szafarzem sakramentu małżeństwa?
19. Wymień świadectwo biblijne o ustanowieniu sakramentu małżeństwa.
20. Wymień cechy małżeństwa.
21. Który model, małżeństwo sakramentalne czy cywilne, lepiej zabezpiecza dobro dzieci i dlaczego?
22. Jak należy rozumieć działanie łaski Bożej w sakramencie małżeństwa?

Odpowiedzi na te pytania można znaleźć w podręcznikach do klasy I (temat 47) oraz klasy III (temat 23).